

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuus- suunnitelma

ASKISTON KOULU

SISÄLLYSLUETTELO

1. JOHDANTO	4
Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta eli tasa-arvolaki (609/1986)	4
Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014)	5
2. EDELLINEN TASA-ARVO- JA YHDENVERTAISUUSUUNNITELMA	6
3. SELVITYS TASA-ARVOTILANTEESTA	6
3.1. Tilastot sukupuolen mukaan eriteltynä	6
3.2. Erityispiirteitämme	6
3.3. Suunnittelussa käytetyt tietolähteet ja työkalut	7
3.4. Kirjauksia	7
4. SUKUPUOLTEN SYRJIMÄTTÖMYYS JA TASA-ARVON EDISTÄMINEN	8
4.1. Opiskelijavalinnat ja sukupuolten tasa-arvo	8
4.2. Opetuksen järjestäminen ja sukupuolten tasa-arvo	8
4.3. Oppimiserot sekä opintosuoritusten arviointi ja sukupuolten tasa-arvo	8
4.4. Opinto-ohjaus ja opiskeluhoito ja sukupuolten tasa-arvo	9
4.5. Oppilaitoksen tilat (fyysiset ja sähköiset ympäristöt) ja sukupuolten tasa-arvo	9
4.6. Sukupuoleen perustuvan häirinnän ja seksuaalisen häirinnän ehkäiseminen ja poistaminen	9
4.7. Muita tunnistettuja kehittämiskohteita sukupuolten tasa-arvon toteutumiseksi	9
5. SYRJIMÄTTÖMYYS JA YHDENVERTAISUUDEN EDISTÄMINEN	10
5.1. Peruste 1: Ketään ei suosita sukupuolen perusteella	10
5.2. Muita yhdenvertaisuuden toteutumisen kannalta tärkeitä kehittämiskohteita	10
6. OSALLISUUS JA SAAVUTETTAVUUS	11
6.1. Osallisuus, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus	11
6.2. Suunnitelmakauden toimenpiteet tiivistetysti	11
SUUNNITELMAN TEKEMISEN TUKIMATERIAALI	13

Julkaisija

Vantaan kaupunki

6/2021

Kasvatus ja oppiminen

Kansikuva: Askiston koulu

1. JOHDANTO

Tämän suunnitelman tavoitteena on ohjata henkilöstöämme syrjimättömyyteen ja tasa-arvon sekä yhdenvertaisuuden edistämiseen tasa-arvolain ja yhdenvertaisuuslain asettamassa viitekehyksessä. Tässä suunnitelmassa keskitytään toiminnalliseen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyöhön eli siihen, miten toimimme syrjimättömästi ja edistämme sukupuolten tasa-arvoa sekä kaikkien ihmisten yhdenvertaisuutta opiskelijoihimme ja yhteistyökumppaneihimme liittyvässä toiminnassamme.

Tämä suunnitelma on täten

- tasa-arvolain 5 a ja 6 c §:n mukainen oppilaitoskohtainen tasa-arvosuunnitelma, joka on laadittu yhteistyössä henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa sekä
- yhdenvertaisuuslain 6 §:n mukainen oppilaitoskohtainen suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi.

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta eli tasa-arvolaki (609/1986)

Tasa-arvolaissa on kyse sukupuolten tasa-arvon toteutumisesta. Lain tarkoituksena on myös estää sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuva syrjintä. Tasa-arvolain 4 §:n mukaan viranomaisten tulee kaikessa toiminnassaan edistää naisten ja miesten välistä tasa-arvoa tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti sekä luoda ja vakiinnuttaa sellaiset hallinto- ja toimintatavat, joilla varmistetaan naisten ja miesten tasa-arvon edistäminen asioiden valmistelussa ja päätöksenteossa. Erityisesti tulee muuttaa niitä olosuhteita, jotka estävät tasa-arvon toteutumista.

Tasa-arvolain 5 §:n mukaan viranomaisten ja koulutuksen järjestäjien sekä muiden koulutusta tai opetusta järjestävien yhteisöjen on huolehdittava siitä, että tytöillä ja pojilla sekä naisilla ja miehillä on samat mahdollisuudet koulutukseen ja ammatilliseen kehitykseen sekä että opetus, tutkimus ja oppiaineisto tukevat tämän

lain tarkoituksen toteutumista. Tasa-arvoa edistetään koulutuksessa ja opetuksessa lasten ikä ja kehitys huomioon ottaen.

Tasa-arvolain 5 a §:n mukaan koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa.

Tasa-arvosuunnitelman tulee sisältää:

- 1) selvitys oppilaitoksen tasa-arvotilanteesta;
- 2) tarvittavat toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi;
- 3) arvio aikaisempaan tasa-arvosuunnitelmaan sisältyneiden toimenpiteiden toteuttamisesta ja tuloksista.

Erityistä huomiota tulee kiinnittää oppilas- tai opiskelijavalintoihin, opetuksen järjestämiseen, oppimiseroihin ja opintosuoritusten arviointiin sekä seksuaalisen häirinnän ja sukupuoleen perustuvan häirinnän ehkäisemiseen ja poistamiseen.

Tasa-arvolain 6 c §:n mukaan viranomaisten, koulutuksen järjestäjien ja muiden koulutusta tai opetusta järjestävien yhteisöjen sekä työnantajien tulee ennaltaehkäistä sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuvaa syrjintää tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti. Tämä on otettava huomioon oppilaitosten tasa-arvosuunnitelmia valmisteltaessa ja tasa-arvoa edistävistä toimenpiteistä päätettäessä.

Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014)

Yhdenvertaisuuslain tarkoituksena on edistää yhdenvertaisuutta ja ehkäistä syrjintää. Syrjintä tarkoittaa sitä, että henkilö, esimerkiksi johonkin vähemmistöön kuuluva ihminen, asetetaan muita huonompaan asemaan jonkin henkilöön liittyvän perusteen takia. Usein moni peruste, mukaan lukien sukupuoli, vaikuttaa samanaikaisesti (moniperusteinen tai risteävä syrjintä).

Yhdenvertaisuuslain 8 §:n mukaan ketään ei saa syrjiä iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.

Yhdenvertaisuuslain 6 §:n mukaan koulutuksen järjestäjän ja tämän ylläpitämän oppilaitoksen on arvioitava yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan ja ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi. Edistämistoimenpiteiden on oltava oppilaitoksen toimintaympäristö, voimavarat ja muut olosuhteet huomioon ottaen tehokkaita, tarkoituksenmukaisia ja oikeasuhtaisia. Koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Koulutuksen järjestäjän ja tämän ylläpitämän oppilaitoksen on varattava oppilaille ja heidän huoltajilleen sekä opiskelijoille tai heidän edustajilleen mahdollisuus tulla kuulluiksi edistämistoimenpiteistä.

Yhdenvertaisuuslaissa on hyvä huomioida myös positiivista erityiskohtelua koskeva 9 §: "Sellainen oikeasuhtainen erilainen kohtelu, jonka tarkoituksena on tosiasiallisen yhdenvertaisuuden edistäminen taikka syrjinnästä johtuvien haittojen ehkäiseminen tai poistaminen, ei ole syrjintää."

Kouluilla on lakiin perustuva velvollisuus puuttua syrjintään ja häirintään. Koulujen vastuu puuttua häirintään vahvistuu yhdenvertaisuuslain muutoksella 1.6.2023 alkaen, jolloin koulutuksen järjestäjille tulee nykyistä vahvempi vastuu tunnistaa, puuttua ja poistaa häirintää:

- Koulun on ryhdyttävä tarpeellisiin toimiin oppilaaseen kohdistuvan häirinnän poistamiseksi. Koulutuksen järjestäjä syyllistyy syrjintään, jos näin ei toimita.
- Lisäksi häirinnän määritelmä muuttuu siten, että häirintä voi kohdistua yksilön lisäksi myös ihmisryhmään.

2. EDELLINEN TASA-ARVO- JA

YHDENVERTAISUUSUUNNITELMA

Voimassaoloaika: 31.7.2023 asti

Keskeiset kehittämiskohteet olivat suvaitsevaisuuden ja erilaisuuden ymmärtämisen lisääminen sekä syrjivään kielenkäyttöön puuttuminen. Osallisuuden lisääminen.

Lyhyt arvio toimenpiteiden toteuttamisesta ja tuloksista.

Toimenpiteet:

- Koulun aloituspäivänä käydään läpi tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyötä ja tavoitteita (henkilökunta)
- Oppimateriaalin tarkastelu moninaisuuden näkökulmista (eri sukupuolet, vähemmistöt, kieli)
- Vierailijoita eri vähemmistöistä oppitunneille mahdollisuuksien mukaan
- Rasisminvastainen viikko
- Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuspäivänavaus (19.3. tasa-arvon ja Minna Canthin päivä)

Toimenpiteet toteutuivat vierailijoita ja oppimateriaalin tarkastelua lukuun ottamatta.

3. SELVITYS TASA-ARVOTILANTEESTA

3.1. Tilastot

- Opiskelijamäärät (21.3.2023):

Oppilaita	yht. 215
1 lk	33
2 lk	24
3 lk	47
4 lk	29
5 lk	39
6 lk	43

- Ainevalinnat: koulussa on toteutettu taito- ja taideaineiden valinnaiset niin että oppilaat opiskelevat niitä monipuolisesti sekaryhmissä 4.-6. luokkien aikana.

3.2. Erityispiirteitämme

Askiston koulu on pieni, luonnonläheinen ja tiivis kyläkoulumainen yhteisö. Askiston koulussa kehitetään eläinavusteista opiskelua. Oppilaamme puhuvat äidinkielenään yhtätoista eri kieltä (suomi, viro, venäjä, arabia, turkki, dari, malajalam, akan, englanti, soranin kurdi ja ukraina).

3.3. Suunnittelussa käytetyt tietolähteet ja työkalut

- kouluterveyskysely
- Primus
- Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysely oppilaille sekä huoltajille
- Vantaan kaupungin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma
- School Day:n aktiivinen seuranta

3.4. Kirjauksia

- Suunnitelman tekemiseen on osallistunut johtoryhmä ja oppilashuoltoryhmä
- Suunnitelma on voimassa 1.8.2023-1.8.2025
- Suunnitelma käydään läpi syksyn VESO-päivässä, vanhempainilloissa ja suunnitelma näkyy koulun nettisivuilla.
- Toteuttamista seurataan vuosikellon ja School Dayn avulla.

4. SUKUPUOLTEN SYRJIMÄTTÖMYYS JA TASA-ARVON EDISTÄMINEN

Askiston koulussa kaikilla sukupuolilla on samat oikeudet, velvollisuudet ja mahdollisuudet toteuttaa itseään sekä osallistua yhteiskunnan toimintaan.

4.1. Opiskelijavalinnat ja sukupuolten tasa-arvo

Askiston koulu toimii lähikouluperiaatteella. Syksyllä 2023 Askistossa aloittaa POP-luokka.

4.2. Opetuksen järjestäminen ja sukupuolten tasa-arvo

Askiston koulussa kaikki opetus järjestetään tasa-arvoisesti sekaryhmissä.

4.3. Oppimiserot sekä opintosuoritusten arviointi ja sukupuolten tasa-arvo

Askiston koulussa jokaisella on mahdollista saada tukea.

4.4. Opinto-ohjaus ja opiskeluhoolto ja sukupuolten tasa-arvo

Opiskeluhoolto on oppilaitoksissa tehtävää työtä, jolla edistetään, ylläpidetään ja luodaan edellytyksiä opiskelijan hyvälle oppimiselle, psyykkiselle ja fyysiselle terveydelle sekä sosiaaliselle hyvinvoinnille. Tämä on kaikkien oppilaitoksessa työskentelevien tehtävä. Opiskeluhooltolain mukaisia opiskeluhoollon työntekijöitä ovat kuraattori, psykologi (konsultoiva), terveydenhoitaja ja lääkäri. Opiskeluhooltaa toteutetaan sekä yksilö- että yhteisötyönä.

Kaikilla opiskelijoilla on yhtäläinen oikeus opiskeluhoollon palveluihin. Opiskeluhoollon työntekijöiden tehtävänä on luoda turvallinen ja luottamuksellinen ilmapiiri, jossa opiskelijat kohdataan yksilöinä yksilölliset tarpeet ja kehitystaso huomioiden. Opiskeluhoollon rooli kouluyhteisössä on toimia kielitietoisesti ja kunnioittavasti sekä antaa konsultatiivista tukea opiskelijoiden opiskeluhyvinvointia koskevissa asioissa. Opiskeluhoolto osallistuu tarpeen mukaan yksittäisten syrjintä- ja häirintätapausten selvittämiseen ja jälkihoitoon. Opiskeluhoolto on mukana kehittämässä toimintatapoja oppilaitoksen hyvän ilmapiirin luomisessa.

4.5. Oppilaitoksen tilat (fyysiset ja sähköiset ympäristöt) ja sukupuolten tasa-arvo

Askiston koulu jakaantuu kahteen rakennukseen: ylätaloon ja alataloon. Askiston päärakennuksessa on esteetöntä liikkua (leveät käytävät, matalat kynnykset, luiskat). Askistossa on sukupuolittamattomia yksittäisiä wc-tiloja. Opiskeluympäristönä käytetään sekä fyysisiä että sähköisiä oppimisympäristöjä. Koulun 2.-6. luokkien oppilailla on käytössään Chromebook.

4.6. Sukupuoleen perustuvan häirinnän ja seksuaalisen häirinnän ehkäiseminen ja poistaminen

Kyselyiden perusteella ei ilmennyt, että koulussa olisi seksuaalista häirintää. Vain yksi huoltaja nosti esiin, että oppilasta on syrjitty sukupuolen vuoksi. Asiaa seurataan mm. SchoolDay-kyselyiden avulla ja puututaan tarvittaessa.

4.7. Muita tunnistettuja kehittämiskohteita sukupuolten tasa-arvon toteutumiseksi

- stereotyyppiset käsitykset sukupuolista
- sukupuolten tasa-arvon käsittely huomioidaan materiaalivalinnoissa
- sukupuolittavan kielenkäytön välttäminen

5. SYRJIMÄTTÖMYYS JA

YHDENVERTAISUUDEN EDISTÄMINEN

Olemme arvioineet syrjimättömyyden toteutumista oppilaitoksessamme yhdenvertaisuuslaissa esitettyjen henkilöön liittyvien perusteiden pohjalta. Erityisen huomion ja yhdenvertaisuustyön kohteiksi nostamme seuraavat henkilöön liittyvät perusteet:

Huoltajien kyselyssä nousi esiin kolme aihetta joissa lasta oli heidän mukaansa syrjitty: sukupuoli, ulkonäkö ja varallisuus. Nämä saivat kuitenkin ihan yksittäisiä mainintoja, joten isosta ongelmasta ei liene koulussamme kyse. Muutama huoltaja

koki, ettei kaikkia oppilaita kohdella tasavertaisesti koulussamme. Yksi huoltaja tarkensi tämän tarkoittavan sitä, että opettajat suosivat tyttöoppilaita.

5.1. Peruste 1: Ketään ei suosita sukupuolen perusteella

- Tasa-arvo ja yhdenvertaisuuskyselyssä muutama vastanneista koki, että opettajat suosivat tyttöjä.
- Asia nostetaan esiin ja siitä keskustellaan ja toimintaan kiinnitetään huomiota.

5.2. Muita yhdenvertaisuuden toteutumisen kannalta tärkeitä kehittämiskohteita

- ihmisoikeuksien, moninaisuuden ja syrjimättömyyden käsittely eri oppiaineissa
- oppimateriaalien syrjimättömyys
- juhlat, retket ja vierailijat
- erilaisten teemapäivien huomioiminen mm. vainojen uhrien muistopäivä 27.1., kansainvälinen naistenpäivä 8.3, tasa-arvon päivä 19.3., lapsen oikeuksien päivä 20.11. ja ihmisoikeuksien päivä 10.12.

6. OSALLISUUS JA SAAVUTETTAVUUS

6.1. Osallisuus, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus toteutuvat kanssakäymisessä muiden ihmisten kanssa. Edistämme osallisuutta ja sen rinnalla tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

Parannamme saavutettavuutta seuraavin toimenpitein:

- asenteellinen, sosiaalinen ja psyykinen saavutettavuus
- kulttuurinen
- pedagoginen (myös sähköiset oppimisympäristöt)

6.2. Suunnitelmakauden toimenpiteet tiivistetysti

Asia: Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus-kysely

Mitä teemme: vuosittainen kysely oppilaille ja huoltajille

Kuka seuraa : koulunjohtaja, johtoryhmä

Toteutuminen: kysely tehdään keväisin, asiaa käsitellään johtoryhmän kokouksissa

Asia: Kunta 10-kysely

Mitä teemme: vuosittainen kysely koulun henkilökunnalle

Kuka seuraa: koulunjohtaja, johtoryhmä

Toteutuminen: kysely tehdään vuosittain, tuloksia käsitellään henkilöstön kesken, nostot johtoryhmässä

Asia: School Day- sekä muut vastaavat kyselyt

Mitä teemme: käytämme School Day:ta viikoittain (4. lk:t), sekä YHR:n teettämää kyselyä muille luokille säännöllisesti

Kuka seuraa: koulunjohtaja, johtoryhmä, YHR

Toteutuminen: säännöllisen seuranta, nostot luokanopettajilta ->YHR

SUUNNITELMAN TEKEMISEN TUKIMATERIAALI

- Vantaan kaupungin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma
- https://www.vantaa.fi/hallinto_ja_talous/talous_ja_strategia/strategia/tasa-arvo_ja_yhdenvertaisuus
- MUKANA! Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyö toisella asteella, Opetushallitus
www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/mukana-tasa-arvo-ja-yhdenvertaisuusty-toisella-asteella
- Tasa-arvotyö on taitolaji, Opetushallitus
<https://www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/tasa-arvoty-taitolaji>
- TASA-ARVOKOMPASSI: Työkalu tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitteluun, Rauhankasvatusinstituutti
<https://maailmankoulu.fi/wp-content/uploads/2021/01/Tasa-arvokompassi-VAKA.pdf>
- Koulu vailla vertaa, Rauhankasvatusinstituutti
https://rauhankasvatus.fi/wp-content/uploads/2018/02/yhdenvertaisuus_opas_web.pdf
- Oppia kaikille!, Sisäasiainministeriö
<https://yhdenvertaisuus.fi/documents/5232670/5376058/Oppia+kaikille+suomi/09dd5121-d98e-487c-9acf-ee768620da0e/Oppia+kaikille+suomi.pdf>
- Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden käsitteiden sanasto, THL:n tasa-arvotiedon keskus:
<https://thl.fi/fi/web/sukupuolten-tasa-arvo/sukupuoli/tasa-arvosanasto>
- Miehiä ja naisia – Suomen kielen seksismi ja sen purkaminen, Mila Engelberg, TANE
https://tane.fi/documents/1429808/1854322/TANE_Miehia_ja_naisia_verkko_valmis.pdf/d7b558dc-74ed-4981-0b06-f890ff2973d5/TANE_Miehia_ja_naisia_verkko_valmis.pdf
- Sukupuolten segregaation lieventämisestä, SEGLI-hanke
<https://www.kaikkienduuni.fi/news/2019/3/8/koulutusaineisto-sukupuolen-mukaisen-segregaation-syyt-ja-keinoja-segregaation-lieventmiseksi>
- <https://thl.fi/fi/web/sukupuolten-tasa-arvo/tasa-arvon-edistaminen/tietopaketti-sateenkaarilapsista-ja-nuorista-ammattilaiselle>
- [Johdanto antirasismikoulutukseen - THL](#)
- Keskustelu koko kaupungin ja/tai oman palvelualueen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasiantuntijan kanssa

- Koulutustilaisuus
- <https://syrjinta.fi/documents/25249352/34268331/Turvallinen+koulu+on+vapaa+h%C3%A4irinn%C3%A4st%C3%A4.pdf/0a7d549b-8567-971a-da1d-bd7dcd c8fed1/Turvallinen+koulu+on+vapaa+h%C3%A4irinn%C3%A4st%C3%A4.pdf?t=1678868483542>

